

KRŠĆANSTVO KAO HUMANIZAM

(Sažetak)

Dr Vjekoslav BAJSIĆ

Pitanje oko humanosti religije postavlja se sa strane međuljudskih odnosa. S te je naime strane proizašao prigovor otuđenja (Feuerbach) i s te je strane danas, u doba totalnog ugrožavanja čovjeka od čovjeka, pitanje posebno urgentno. Kako se ti međuljudski odnosi mogu reći religiozno fundirani i kako mogu kao religiozni biti humani?

Analizom se nalazi da čovjek svaki autoritativni prijelaz u kompetencije drugoga kao osobe opravdava prizivom na nešto apsolutna, nešto »što se piše velikim slovom«. (Stoviše, akt nije psihički moguć ako nema te apsolutne točke kao potpornja). Takva motivacija pokazuje karakterističnu religioznu notu ovisnosti ljudskih čina o nečem što je izvan čisto ljudske kompetencije, budući da ova nije dostatna da opravda spomenuto »nasilje« prema bližnjemu.

Humanost i nehumanost, pogubnost ili spasonosnost tih čina ovisi o transcendentnom centru iz kojeg proizlaze, odnosno o »šifri« pod kojom nastupaju. Pitanje humanosti međuljudskih odnosa nije dakle pitanje religije ili areligioznosti, nego pitanje prave ili krive religije (uzete u jednom vrlo širokom smislu).

Otuđenje Boga u čovjeku isto je tako sudbonosno kao otuđenje čovjeka.

Teškoća je međutim u tom što se jedno religiozno stanovište temelji na transcendentnom, tj. vanljudskom sadržaju pa prema tome izgleda kao da je nužno otuđujuće. Čisto humana djelatnost se s druge strane pokazuje kao relativna i neefikasna.

Uzevši kršćanstvo kao činjenicu i njegovu, po osobi Krista, centralnu danost mogućnosti kontakta Boga i čovjeka, ukazuje se da se tu transcencija pokazuje u najvišem stupnju spasonosna i humana. Nužne religiozne energije svedene su u korist čovjeka, jer se k Bogu dolazi službom čovjeku, bliženju u Kristu.

Pravi humanizam i prava religija konvergiraju dakle prema istom cilju, koliko god postojala razlika u redu milosti.

Tako shvaćena religija potpada pod opće interese ljudstva i predstavlja eventualnu bazu suradnje sa svima koji su dobre volje u smislu XIII sheme Koncila.